

Política-ficció

per Víctor Pallàs

MORA, Víctor
Whisky amb napalm
Barcelona: Editorial Laia, 1976
Les Eines, núm 22

L'illa de Felícia i els 823 illots del seu litoral s'estenen sobre 60.612 quilòmetres quadrats (aproximadament una desena part de la superfície d'Espanya). La major part de l'illa és formada per planures que van de l'extrem Est fins al centre de la província de Manigua (la capital). Aquestes planures són tallades al centre i a la província de Cobresí per altures rocalloses, però la regió més muntanyosa i selvàtica és a l'oest, a la Sierra Santa, que culmina en l'Arapacuy (volcà apagat) a uns 2.500 metres aproximadament. El riu més llarg de l'illa (150 quilòmetres, no navegable) és el Parambo...

Buenaventura Ribaldo és el "Salvador Patrio", el dictador i virtual amo d'aquest indret de les Antilles ex-espanyoles. Amb aquests ingredients entrem en un gènere no gaire conreat a les nostres lletres: la política-ficció. Aquest fet fa que la novel·la *Whisky amb napalm* de Víctor Mora sigui doblement interessant. Malgrat la vella premissa que qualsevol coincidència amb la realitat és pura coincidència, Mora ens avisa en la introducció:

«(...) el que la novel·la té de ficció potser us sembli excessivament fantàstic... Jo, al contrari, penso que encara m'ha quedat curt.»

Efectivament, la situació dictatorial descrita concorda amb situacions viscudes recentment en aquella zona (Xile, Argentina...). Però quan l'autor diu que s'ha quedat curt, té raó, perquè allò que ens descriu s'acosta força també a una altra situació que no ens és gens llunyana: ¿No recorda res el nom de "Empresa de Salvación" (nom donat a la guerra civil

que portà Ribaldo al poder, precisament contra un exèrcit popular de camperols, les Ligas Campesinas de los Sin Tierra) o la lluita contra comunistes i francmaçons, o la presència constant als *partys* i festes oficials de la folclòrica del règim...?

La situació dictatorial descrita concorda amb situacions viscudes recentment en aquella zona (Xile, Argentina...). Però quan l'autor diu que s'ha quedat curt, té raó, perquè allò que ens descriu s'acosta força també a una altra situació que no ens és gens llunyana: ¿No recorda res el nom de "Empresa de Salvación" (nom donat a la guerra civil que portà Ribaldo al poder, precisament contra un exèrcit popular de camperols, les Ligas Campesinas de los Sin Tierra) o la lluita contra comunistes i francmaçons, o la presència constant als *partys* i festes oficials de la folclòrica del règim...?

Víctor Mora és un dels autors que ha aportat a la nostra novel·lística peces remarcables. La novel·la *Els plàtans de Barcelona* (1966) tal vegada és la seva obra més coneguda i, per dir-ho d'alguna manera, el "vaixell insígnia" de la seva narrativa. És el retrat realista de la societat de la postguerra, profundament psicològic però amb "disquisicions" puntuals —no sé si aquesta és la paraula més adequada— cap al simbolisme. És a dir, que podríem inserir Mora en la gran tradició de la novel·la psicològica.

Per aquest motiu, més amunt al·ludia al doble valor de *Whisky amb napalm*: l'autor aprofundeix en un estil més d'*evasió* —tradicionalment la política-ficció s'hi ha considerat— però amb retocs psicològics que fan del dictador Ribaldo un individu absolutament amoral i menyspreable, però creïble. I en general aquesta valoració pot estendre's a personatges més secundaris que fan esdevenir aquesta novel·la perfectament versemblant.

Caldria remarcar, finalment, la simbologia que destil·la el nom del personatge Carícia o el sobrenom IBM amb potes, així com la descripció dels escenaris, sovint crua i sense concessions, apta també per al celebrat gènere del "cinema polític". La combinació de tots aquests elements fa que aquesta obra sigui particularment entretinguda i que alhora aportï una reflexió a la situació mundial d'ara mateix, tot i haver vist la llum l'any 1976.